

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny
al. T. Kościuszki 65
90-514 Łódź
tel. 42 68 50 696 fax 42 20 91 172
wcyw@lodz.sa.gov.pl

Łódź, dnia 13 września 2023 r.

\$%\$I/ACa/911/22

Sygn. akt I ACa 911/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 czerwca 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA Jacek Pasikowski

Sędziowie: SA Wiesława Kuberska

SA Jolanta Jachowicz

Protokolant: Karina Frątczak vel Wielgus

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2023 r. w Łodzi na rozprawie
sprawy z powództwa **Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej spółki z
ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Radomsku**
przeciwko **Januszowi Kucharskiemu i MEPRESS spółce z ograniczoną
odpowiedzialnością z siedzibą w Radomsku**
o ochronę dóbr osobistych
na skutek apelacji strony powodowej
od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim
z dnia 21 marca 2022 r. sygn. akt I C 470/21

1. oddała apelację;
2. zasądza od Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Radomiu na rzecz Janusza Kucharskiego i

MEPRESS spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Radomsku kwotę 3.240 zł (trzy tysiące dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 911/22

Uzasadnienie

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Radomsku w pozwie z dnia 30 marca 2021 roku skierowanym przeciwko Januszowi Kucharskiemu jako redaktorowi naczelnemu Gazety Radomszczańskiej oraz Mepress spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Radomsku jako wydawcy tejże Gazety wniosło o:

1. zobowiązanie pozwanego Janusza Kucharskiego do opublikowania na jego koszt w tygodniku Gazeta Radomszczańska na jej 2 stronie, na portalu www.radomszczanska.pl oraz udostępnienie na profilu Facebook Gazety Radomszczańskiej w ciągu 7 dni od uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie oświadczenia o ściśle oznaczonych parametrach zatytułowanego „Oświadczenie Janusza Kucharskiego — Redaktora Naczelnego Gazety Radomszczańskiej, dotyczące zarzutów kierowanych pod adresem Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.” o następującej treści: *„Redaktor Naczelnny Gazety Radomszczańskiej przeprasza Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą w Radomsku za naruszenie jej dóbr osobistych — dobrego imienia i renomy w artykule pt. „Lewe oświadczenie PGK” opublikowanego na łamach Gazety Radomszczańskiej, na portalu www.radomszczanska.pl oraz na profilu Facebook Gazety Radomszczańskiej w dniu 7 stycznia 2021 r., 14 stycznia 2021 r. oraz 11 marca 2021 r. W publikacji tej zawarto bezpodstawne i niezgodne z prawdą twierdzenia dotyczące PGK. Wyrażam głębokie ubolewanie z powodu bezpodstawnego naruszenia dobrego imienia i renomy PGK oraz wprowadzenia czytelników w błąd. Redaktor Naczelnny Janusz Kucharski”.*
2. zobowiązanie pozwanej Mepress spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Radomsku do opublikowania na jej koszt w tygodniku Gazeta Radomszczańska na jej 2 stronie, na portalu www.radomszczanska.pl oraz udostępnienie na profilu Facebook Gazety Radomszczańskiej w ciągu 7 dni od uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie, oświadczenia o ściśle oznaczonych parametrach zatytułowanego „Oświadczenie MEPRESS Sp. z o.o. - wydawcy Gazety Radomszczańskiej, dotyczące zarzutów kierowanych pod adresem Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.” o następującej treści: *„MEPRESS Sp. z o.o. jako wydawca Gazety Radomszczańskiej, przeprasza Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą w Radomsku za naruszenie jej dóbr osobistych — dobrego imienia i renomy w artykule pt. „Lewe oświadczenie PGK”, opublikowanego na łamach Gazety Radomszczańskiej, na portalu www.radomszczanska.pl oraz na profilu Facebook*

Gazety Radomszczańskiej w dniu 7 stycznia 2021 r., 14 stycznia 2021 r. oraz 11 marca 2021 r. W publikacji tej zawarto bezpodstawne i niezgodne z prawdą twierdzenia dotyczące PGK Wyrażam głębokie ubolewanie z powodu bezpodstawnego naruszenia dobrego imienia i renomy PGK oraz wprowadzenia czytelników w błąd. Wydawca Gazety Radomszczańskiej MEPRESS sp. z o.o.”

3. upoważnienie strony powodowej do opublikowania oświadczeń, o których mowa w pkt 1 oraz 2 pozwu w sposób tam wskazany, na koszt pozwanego, w przypadku niewykonania przez niego obowiązku publikacji we wskazanym terminie,
4. zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt przy ul. Spacerowej 118, 97-500 Radomsko kwoty 50.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 16 marca 2021r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego,
5. zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz strony powodowej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 21 marca 2022 roku Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim oddalił opisane wyżej powództwo Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Radomsku oraz zasądził od powodowej Spółki solidarnie na rzecz pozwanych kwotę 4.354 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane na podstawie ustaleń Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim, z których w szczególności wynika, iż Mepress spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Radomsku jest wydawcą Gazety Radomszczańskiej, a jej redaktorem naczelnym jest Janusz Kucharski.

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Radomsku jest spółką miejską (komunalną) i jako taka prowadzi działalność z zakresu zadań własnych gminy.

W dniu 7 stycznia 2021 roku w Gazecie Radomszczańskiej oraz na portalu www.gazeta-radomszczańska.pl i profilu Facebook Gazety Radomszczańskiej został opublikowany artykuł prasowy zatytułowany „Milionowa dotacja i lewe oświadczenie PGK” autorstwa Andrzeja Andrysiaka. Zapowiedź artykułu miała miejsce na stronie tytułowej gazety, gdzie wydrukowano słowa „Milionowa dotacja i lewe oświadczenie PGK”. W papierowym wydaniu gazet artykuł ukazał się na stronach 2, 3, i 4. W artykule przedstawiono wyniki śledztwa dziennikarskiego, przeprowadzonego przez dziennikarzy Gazety Radomszczańskiej Janusza Kucharskiego i Andrzeja Andrysiaka, dotyczącego okoliczności uzyskania przez powodową Spółkę dofinansowania ze środków unijnych projektu rozbudowy zakładu unieszkodliwiania odpadów komunalnych w Płoszowie. Autorzy artykułu, powołując się na dokumenty, do których dziennikarze Gazety Radomszczańskiej uzyskali wgląd, a także na informacje od anonimowych pracowników Spółki PGK, wskazali na nieprawidłowości, które miały mieć miejsce

na etapie składania wniosku o dofinansowanie projektu. W artykule podniesiono między innymi, że we wniosku o dofinansowanie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej poświadczyło nieprawdę oświadczając, iż posiada Specyfikację Istotnych Warunków Zamówienia (SIWZ), nie posiadając w istocie takiego dokumentu w momencie składania wniosku. Złożenie oświadczenia o dysponowaniu SIWZ miało zaś stanowić wymóg formalny wniosku, bez którego uzyskanie dofinansowania nie byłoby możliwe. W spornym artykule przytoczono wypowiedzi przedstawiciela strony powodowej w osobie wiceprezesa zarządu Izabeli Michnowskiej, anonimowych pracowników powodowej Spółki, treść rozmowy z kancelarią, której miano zlecić opracowanie SIWZ (podaną w specyfikacji jako właściwą do kontaktu), powołano się na fakt skonsultowania kwestii prawnych dotyczących zamówień publicznych z dwoma ekspertami i zamieszczono ich wypowiedzi w tekście artykułu.

W piśmie z dnia 12 stycznia 2021 roku powodowa Spółka złożyła do Gazety Radomszczańskiej wniosek o sprostowanie artykułu prasowego, wnosząc o opublikowanie, że nieprawdziwa jest informacja o nieposiadaniu ówczasie przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Radomsku dokumentacji dotyczącej projektu inwestycyjnego *„Budowa, rozbudowa i modernizacja ZUOK w Płoszowie”* w zakresie dysponowania dokumentem SIWZ.

W dniu 14 stycznia 2021 roku w Gazecie Radomszczańskiej ukazał się kolejny artykuł prasowy noszący tytuł *„Milionowa dotacja i lewe oświadczenie PGK c.d. potrzebne śledztwo”*, informujący między innymi o tym, że Spółka Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej żąda sprostowania artykułu oraz nawiązujący do faktów o nieprawidłowościach przy ubieganiu się do dofinansowanie inwestycji przedstawionych w poprzednim materiale prasowym. W artykule wskazano również, że Spółka Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej poinformowała Gazetę, iż *„policja prowadziła już w tej sprawie postępowanie i je umorzyła. Poznaliśmy jego kulisy. Policja nie badała przedstawionych przez nas dowodów ani relacji świadków, jedynie dokumenty dostarczone przez spółkę, nikogo nie przesłuchano”*.

Pismem z dnia 18 stycznia 2021 roku redaktor naczelny Gazety Radomszczańskiej - Janusz Kucharski - odmówił publikacji sprostowania artykułu. Powodowa Spółka ponownie zawniosowała o bezpłatne opublikowanie sprostowania pismem z dnia 25 stycznia 2021 roku, a Janusz Kucharski w dniu 28 stycznia 2021 roku ponownie odmówił publikacji sprostowania.

W dniu 5 marca 2021 roku Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Radomsku wystosowała do obu pozwanych ostateczne przedsądowe wezwanie do usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych poprzez złożenie stosownego oświadczenia i zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany przez powoda cel społeczny.

W dniu 11 marca 2021 roku w Gazecie Radomszczańskiej ukazał się kolejny artykuł zatytułowany *„Nie damy się zastraszyć. Stanowisko Gazety Radomszczańskiej w sprawie roszczeń PGK”*.

Z ustaleń Sądu I instancji wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wynika, iż powodowa Spółka starała się o dofinansowanie w ramach wniosku POIS.02.02.00-00-0027/18 dwóch przedsięwzięć gospodarczych, to jest po pierwsze: budowy, rozbudowy i modernizacji Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Płoszowie — rozbudowa/modernizacja linii technologicznej sortowni odpadów ZUOK w Płoszowie, zaś po drugie: pokrycia kosztów wybudowania kompostowni odpadów biodegradowalnych (wybudowanej i oddanej do użytku w roku 2015).

W ramach pierwszego projektu do zrealizowania zostało przewidziane zaprojektowanie i rozbudowa hali sortowniczej wraz z infrastrukturą towarzyszącą w zakresie części budowlanej, zaprojektowanie i rozbudowa PSZOK, zaprojektowanie i rozbudowa hali sortowniczej w zakresie części technologicznej — urządzeń stacjonarnych, dostawa maszyn i urządzeń (wózek widłowy, ładowarka, samochody, rozdrabniacz, stacje ładowania) oraz pełnienie funkcji nadzoru inwestorskiego i projektowego.

Koncepcja oraz potrzeba rozbudowy i modernizacji Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Płoszowie pojawiła się już wcześniej, a powodowa Spółka w tym celu zawarła w dniu 22 sierpnia 2016 roku z proGeo spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we Wrocławiu umowę na wykonanie dokumentacji projektowej związanej z rozbudową i modernizacją linii sortowniczej odpadów, to jest między innymi wykonanie koncepcji techniczno – technologicznej rozbudowy i modernizacji linii sortowniczej odpadów wraz z halą. W wykonaniu tejże umowy Spółka proGeo opracowała Program Funkcjonalno – Użytkowy Zadanie 1 rozbudowa hali sortowni wraz z infrastrukturą towarzyszącą i Program Funkcjonalno - Użytkowy Zadanie 2 Dostawa maszyn i urządzeń dla rozbudowy i modernizacji linii sortowniczej odpadów wraz z halą i infrastrukturą towarzyszącą na terenie ZUOK w Płoszowie. Nadto Spółka proGeo sporządziła koncepcję techniczno – technologiczną dla rozbudowy i modernizacji linii sortowniczej odpadów na terenie Zakładu w Płoszowie.

Wniosek o dofinansowanie został przygotowany przez Polinvest spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Krakowie, z którą powodowa Spółka zawarła stosowną umowę w dniu 4 czerwca 2018 roku. Faktycznie, w wykonaniu tej umowy, Spółka Polinvest przygotowała wniosek o dofinansowanie projektu i projekt aneksu do umowy wykonawczej, które zostały przekazane powodowej Spółce odpowiednio w dniach 16 i 18 lipca 2018 roku.

Na dzień złożenia wniosku aplikacyjnego o uzyskanie dofinansowania POIS.02.02.00-00-0027/18 to jest na dzień 27 lipca 2018 roku powodowa Spółka posiadała wymagane dokumenty dla zadań objętych żółtym FIDIC, zgodnie z wymogami określonymi przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w regulaminie konkursu. Były to projekty czyli wstępne dokumenty w celu potwierdzenia zaawansowania prac na realizację budowy, rozbudowy i modernizacji Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Płoszowie i świadczyły o tym, że Spółka jest gotowa do podjęcia realizacji zadań po przyznaniu jej dofinansowania.

Dokument przetargowy w postaci Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, który był wymagany przez regulamin konkursu został opracowany przez Łukasza Dryję, ale nie był to dokument ostateczny, gdyż ostateczna treść została mu nadana w roku 2020, to jest po podpisaniu umowy o dofinansowanie inwestycji z

Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Jak wskazywała strona powodowa, od momentu przygotowania tego dokumentu do czasu ogłoszenia przetargu może upłynąć długi czas i dlatego SIWZ należy uaktualniać do obowiązujących przepisów. Osobą zaangażowaną w koordynowanie działań zmierzających do złożenia wniosku o dofinansowanie był pracownik powodowej Spółki Adam Wierzycki. To do niego wpływały wszystkie materiały niezbędne do opracowania dokumentów stanowiących załącznik do wniosku o dofinansowanie. Z kolei Łukasz Dryja był członkiem zespołu roboczego przygotowującego wniosek aplikacyjny i zajmował się wszystkimi aspektami technicznymi. Do chwili faktycznego złożenia wniosku o dofinansowanie Dział Zamówień Publicznych i Pozyskiwania Środków Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Radomsku nie uczestniczył w tych pracach. Prezes Spółki Marek Gładalski był poinformowany przez osoby odpowiedzialne za przygotowanie wniosku o tym, że projekty są wykonane, zapoznał się z nimi wobec czego zatwierdził dokument pt. „Oświadczenie wnioskodawcy”, który był integralną częścią składanego wniosku. W oświadczeniu tym potwierdził, że powodowa Spółka posiada Specyfikację Istotnych Warunków Zamówienia i ogłoszenia dla wszystkich zadań realizowanych w ramach projektu w oparciu o Żółtą Książkę FIDIC oraz posiada pozwolenia na budowę lub dokonała zgłoszenia zamiaru budowy oraz posiada dokumentację przetargową dla kontraktów na roboty realizowane w oparciu o Czerwoną Książkę FIDIC dla obu zadań.

Oficjalnie jednostka realizująca projekt została powołana przez prezesa powodowej Spółki zarządzeniem z dnia 17 lipca 2018 roku, przy czym jej skład osobowy został określony dopiero po podpisaniu umowy o dofinansowanie, zarządzeniami z dnia 13 stycznia 2020 roku i z dnia 16 kwietnia 2020 roku.

Na etapie składania wniosku o dofinansowanie Marek Komala, będący Kierownikiem Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Płoszowie, pismem z dnia 27 lipca 2018 roku przekazał Działowi Zamówień Publicznych i Pozyskiwania Środków powodowej Spółki dwa egzemplarze projektu wniosku o wszczęcia postępowania w przedmiocie zadania *"Budowa, rozbudowa i modernizacja ZUOK w Płoszowie"*, prosząc o ich podpisanie i zwrot jednego egzemplarza do ZUOK.

W piśmie z dnia 20 września 2018 roku kierownik Działu Zamówień Publicznych i Pozyskiwania Środków powodowej Spółki Tomasz Bąk wskazał, że projekt wniosku otrzymał w dniu 19 września 2018 roku, powołał się na obowiązujące w Spółce regulacje dotyczące procedur przetargowych i zwrócił pismo z dnia 27 lipca 2018 roku wraz projektem wniosku.

Pismo z dnia 27 lipca 2018 roku zostało przekazane do Działu Zamówień Publicznych i Pozyskiwania Środków powodowej Spółki w celach informacyjnych, by dział ten przygotował się do przeprowadzenia postępowania przetargowych po przyznaniu dofinansowania. Na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie nie było wiadomym, czy dojdzie do zawarcia umowy o dofinansowanie, a co za tym idzie, czy będzie zachodziła potrzeba ogłoszenia postępowania przetargowych.

Proces weryfikacji wniosku o dofinansowanie był długotrwały, a umowa o przyznaniu środków dofinansowania została podpisana z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

dopiero po 1,5 roku od złożenia wniosku, to jest w dniu 17 grudnia 2019 roku, a w tym czasie pojawiły się nowe rozwiązania technologiczne, co przełożyło się na to, że Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia przed realizacją budowy musiała być dostosowana do nowoczesnych technologii obowiązujących na rynku. Projekty należało zmodernizować i udoskonalić tak, aby były odpowiednie pod kątem obowiązującego prawa oraz nowoczesnych technologii w branży gospodarki odpadami. Z uwagi na fakt, że przedsięwzięcie wymagało dużej wiedzy specjalistycznej, w dalszym etapie postępowania, podjęto decyzję o zawarciu dwóch umów z wyspecjalizowaną w tym zakresie Kancelarią Radców Prawnych S. Podgórski i A. Kapera spółką cywilną w Krakowie. Przedmiotem pierwszej umowy podpisanej w dniu 7 stycznia 2020 roku, była analiza i weryfikacja wraz z dostosowaniem dokumentów SIZW do wymagań ustawy Prawo Zamówień Publicznych, w oparciu o które to dokumenty nastąpi realizacja postępowań o udzielenie zamówień publicznych dla zakresu prac: - część technologiczna, część budowlana zadania i obsługa doradczo – inżynierska wraz z nadzorem inwestorskim. Z kolei w dniu 12 lutego 2020 roku strona powodowa zawarła z Kancelarią S. Podgórski i A. Kapera drugą umowę, której przedmiotem była usługa polegająca na przygotowaniu i przeprowadzeniu postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego zgodnie z przepisami ustawy - Prawo Zamówień Publicznych w ramach projektu pn. „Budowa, rozbudowa i modernizacja ZUOK w Płoszowie” dofinansowanego z Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 - 2020.

W piśmie z dnia 6 listopada 2020 roku stanowiącym odpowiedź na wniosek Green Management Group spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedziba w Warszawie w przedmiocie udostępnienia informacji publicznej o sposobie realizacji zadania inwestycyjnego polegającego na postępowaniu pn. „Wykonanie dostawa, montaż maszyn i urządzeń w ramach przedsięwzięci pod nazwą Budowa Rozbudowa i modernizacja ZUOK w Płoszowie” powodowa Spółka wskazała między innymi, że wykonawcą opracowania Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, jest Kancelaria Radców Prawnych S. Podgrórski i A. Kapera s.c. w Krakowie.

Przed opublikowaniem spornego artykułu w Gazecie Radomszczańskej, to jest w dniu 4 stycznia 2021 roku, pozwany Janusz Kucharski dzwonił do wiceprezesa zarządu powodowej Spółki Izabeli Michnowskiej z pytaniem o zakres rozbudowy i modernizacji ZUOK, a konkretnie o specyfikację istotnych warunków zamówienia, wskazując, że w momencie kiedy Spółka starała się o dofinansowanie tej inwestycji takiej specyfikacji nie było. Izabela Michnowska na te słowa podała, że na etapie, na którym był składany wniosek nie było wymogu przedstawienia pełnej szczegółowej specyfikacji istotnych warunków zamówienia, gdyż wówczas wymagany był jedynie zarys tej specyfikacji. Na słowa dziennikarza, że jest oświadczenie, że ta specyfikacja jest i że posiada zapewnienie pracowników Spółki, że takie specyfikacji wtedy nie było - Izabela Michnowska zaprzeczyła, by była to prawda i oświadczyła, że były wszystkie dokumenty niezbędne do złożenia wniosku. Jednocześnie wskazała, że pełną dokumentacją dysponuje kierownik Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych Łukasz Dryja.

W dniu 4 stycznia 2021 roku Gazeta Radomszczańska ustalała, w jaki sposób powstaje w powodowej Spółce Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia i doszła do wniosku, że ta specyfikacja powstaje w Dziale

Zamówień i Pozyskiwania Środków. Jednocześnie w odniesieniu do opisywanej specyfikacji stwierdziła, że w rozpoznawanej sprawie Specyfikacja do wniosku aplikacyjnego nie powstała w tym dziale, gdyż uzyskała wykaz umów, które powodowa Spółka zawarła z pomiotami zewnętrznymi w latach 2018 – 2020 badając, czy została zawarta umowa o przygotowanie SIWZ. To w ten sposób redakcja Gazety Radomszczańskiej powzięła wiedzę o podpisaniu przez powodową Spółkę umowy z Kancelarią Radców Prawnych z Krakowa na opracowanie dokumentacji. Redakcja rozmawiała nadto z dwoma informatorami, którzy opisali procedury dotyczące opracowywania dokumentów w Spółce PDK, którzy potwierdzili, że dokumentacji w dacie złożenia wniosku o dofinansowanie nie było, kontaktowała się ze Spółką Green Management Group, która uzyskała od powodowej Spółki w trybie udostępnienia informacji publicznej dane, że wykonawcą opracowania SIWZ, była Kancelaria Radców Prawnych S. Podgrórski i A. Kapera. Gazeta Radomszczańska konsultowała także sprawę z dwoma prawnikami, którzy potwierdzili, że do wniosku o dofinansowanie powinna być załączona pełna dokumentacja.

W dniu 4 stycznia 2021 roku Andrzej Andrysiak zwrócił się do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej o udzielenie informacji, czy Fundusz podczas procedury oceny formalnej i merytorycznej wniosku weryfikuje oświadczenie o posiadaniu Specyfikacją Istotnych Warunków Zamówienia dla wszystkich zadań w ramach projektu, oraz czy brak tej dokumentacji wpływa na ocenę wniosku. Wskazał, że Spółka Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej twierdzi, że na etapie składania wniosku musiała mieć jedynie „ogólny zarys” dokumentacji, a nie gotową dokumentację, pytał czy ten wymóg był rzeczywiście tak sprecyzowany przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W dniu 7 stycznia 2021 r. Fundusz wskazał, że wnioskodawca może być na każdym etapie oceny wniosku wyzywany do przedstawienia niezbędnych dokumentów, a brak dokumentacji wpływa na ocenę wniosku oraz podał, że do Funduszu dotarła informacja, że powodowa Spółka w chwili złożenia wniosku nie posiadała Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia i ta kwestia jest przedmiotem wyjaśnień. Gazeta Radomszczańska kontaktowała się również telefonicznie z Kancelarią Radców Prawnych S. Podgrórski i A. Kapera z Krakowa, a treść rozmowy została przytoczona w treści artykułu. Gazeta Radomszczańska zainteresowała się sprawą, gdyż dotyczyła ona wydatkowania pieniędzy publicznych, a sposób ich rozdysponowania wymagał stosowania przez powodową Spółkę odpowiednich procedur. Przed publikacją artykułu Andrzej Andrysiak rozmawiał także z Tomaszem Bąkiem.

Postępowanie o udzielenie zamówienia pn. *„Wykonanie, dostawa, montaż maszyn i urządzeń w ramach przedsięwzięcia pod nazwą Budowa, rozbudowa i modernizacja ZUOK w Płoszowie – część technologiczna”* było przedmiotem kontroli Funduszy Europejskich, a przedmiotowa kontrola nie stwierdziła naruszeń przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych, które mogłyby skutkować nieważnością zawartej w ramach tego postępowania umowy. Kontrola ta dotyczyła tylko jednego z ogłoszonych przez powodową Spółkę przetargów.

Komisja Rewizyjna Rady Miejskiej w Radomsku w okresie od lutego do grudnia 2021 roku kontrolowała powodową Spółkę z zakresie prawidłowości przeprowadzenia i zgodności z prawem postępowań dotyczących

wniosku o udzielenie dotacji na sfinansowanie zadania inwestycyjnego dotyczącego budowy, rozbudowy i modernizacji Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Płoszowie, postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na zadania realizowane w ramach tego projektu oraz postępowań zmierzających do jego przygotowania. Zespół kontrolny nie stwierdził nieprawidłowości.

Pomiędzy Kierownikiem Działu Zamówień Publicznych i Pozyskiwania Środków Tomaszem Bąkiem, a powodową Spółką istniał konflikt w związku z określeniem zakresu czynności Tomasza Bąka jako członka Jednostki Realizującej Projekt. Ostatecznie pismem z dnia 30 marca 2020 roku strona powodowa wypowiedziała Tomaszowi Bąkowi umowę o pracę, a jako przyczynę wypowiedzenia wskazano utratę zaufania spowodowaną zaniedbywaniem w wykonaniu obowiązków pracowniczych, między innymi poprzez odmowę podpisania zakresu czynności dotyczących obowiązków pracowniczych przy realizacji projektu *"Budowa rozbudowa i modernizacja ZUOK w Płoszowie"*. Ostatecznie Spółka Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Tomasz Bąk zawarli ugodę sądową regulującą sposób rozwiązania umowy o pracę.

Komenda Powiatowa Policji w Radomsku prowadziła postępowanie w związku z anonimowym zawiadomieniem o potencjalnych nieprawidłowościach przy ubieganiu się przez powodową Spółkę o dofinansowanie z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na rozbudowę Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Płoszowie polegających na poświadczeniu nieprawdy w oświadczeniu stanowiącym załącznik do wniosku o dofinansowanie co do posiadania ogłoszenia Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia dla wszystkich zadań realizowanych w ramach projektu, to jest o czyn z art. 297 § 1 k.k. W toku tego postępowania, pismem z dnia 22 lipca 2020 roku, powodowa Spółka została wezwana do złożenia wyjaśnień oraz przedstawienia wymaganej dokumentacji, co uczyniła w piśmie z dnia 24 lipca 2020 roku. W ramach wykonanych czynności w związku z tym zawiadomieniem zostali rozpytani na okoliczności istotne dla sprawy Łukasz Dryja i Marek Komala jako osoby odpowiedzialne za przygotowanie wniosku o dofinansowanie. Postanowieniem z dnia 31 lipca 2020 roku Komenda Powiatowa Policji w Radomsku odmówiła wszczęcia śledztwa w niniejszej sprawie wobec stwierdzenia braku znamion czynu zabronionego. Postanowienie to zostało zatwierdzone przez Prokuraturę Rejonową w Radomsku.

Wskazaną wyżej sprawą Prokuratura Rejonowa w Radomsku zajmowała się ponownie na skutek kolejnego zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa przy ubieganiu się przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Radomsku o dofinansowanie z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na rozbudowę Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Płoszowie. W związku z tym zawiadomieniem Prokurator wystąpił do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie o wydanie potwierdzonej za zgodność z oryginałem kopii pełnej dokumentacji związanej z ogłoszeniem przez Fundusz konkursu o dotację oraz złożonym przez powodową Spółkę Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej wnioskiem o dofinansowanie zadania. Prokurator ustalił, że z uzyskanych dokumentów wynikało, że w istocie oświadczenie takie było wymagane i zostało złożone. Przesłuchani w sprawie pracownicy Spółki PGK zaangażowani w proces uzyskiwania dofinansowania zeznali, że SIWZ i ogłoszenia istniały w momencie składania wniosków. Oczywiście były to projekty, a nie

dokument ostateczny zamieszczany później w ogłoszeniu o zamówieniu publicznym. Dokument ten był dokumentem wewnętrznym mającym jedynie potwierdzać gotowość realizacji projektu. Prokuratura zwróciła się nadto do Urzędu Zamówień Publicznych z zapytaniem czy podmiot ten prowadził kontrolę zadania „Budowa, rozbudowa, modernizacja ZUOK w Płoszowie”, a z otrzymanej odpowiedzi wynikało, że w dniu 23 października 2020 roku do Urzędu wpłynął wniosek o przeprowadzenie doraźnej kontroli tego przedsięwzięcia. Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego uznano, że brak jest podstaw do przyjęcia, iż przedmiotowe postępowanie przeprowadzone zostało z naruszeniem przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych. Z podobnym zapytaniem Prokuratura zwróciła się do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, a ponadto poprosiła o wyjaśnienie, czy zapis w regulaminie konkursu dotyczący konieczności złożenia oświadczenia o posiadaniu dokumentacji przetargowej (SIWZ i ogłoszenie) w przypadku zadań realizowanych w oparciu o żółtą księżeczkę FIDIC należy rozumieć jako projekt tych dokumentów czy też ich wersję ostateczną. Z uzyskanej odpowiedzi wynikało, że Narodowy Fundusz prowadził kontrolę *ex-post* postępowania o udzielenie zamówienia publicznego określonego jako „Wykonanie, dostawa, montaż maszyn i urządzeń w ramach przedsięwzięcia pn.: „Budowa, rozbudowa i modernizacja ZUOK w Płoszowie — część technologiczna”. Kontrola nie stwierdziła naruszeń ustawy Prawo zamówień publicznych. Natomiast wyżej wskazany zapis w regulaminie konkursu należy bezwzględnie interpretować w kategoriach wymagania posiadania projektu dokumentacji tj. wstępnej koncepcji SIWZ i ogłoszenia określającej głównie charakter i rodzaj przedmiotu zamówienia. Powyższe spowodowane jest tym, że realizacja każdego projektu jest procesem wieloetapowym obejmującym m.in. przeprowadzenie często co najmniej kilku postępowań przetargowych w okresie kilku lat. W związku z powyższym nie jest możliwe przygotowanie ostatecznej dokumentacji przetargowej już na etapie ubiegania się o udzielenie dofinansowania. Mając na uwadze zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w tym również wskazaną przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wykładnię wymogów regulaminu konkursu Prokuratura Rejonowa w Radomsku uznała, że nie doszło do popełnienia czynu z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 271 § 1 i 3 k.k. w z art. 11 § 2 kk. i postanowieniem z dnia 14 grudnia 2021 r. umorzyła postępowanie na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k.

Andrzej Andrysiak zwrócił się do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej o udzielenie informacji dotyczących dofinansowania dla Spółki PGK realizacji rozbudowy Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Płoszowie, uzyskując w e-mailu z dnia 4 lutego 2022 roku potwierdzenie, że w 2021 roku Fundusz nie wstrzymywał wypłat transz dofinansowania, które były realizowane zgodnie z potrzebami i wnioskami o płatność składanymi przez beneficjenta. Fundusz wyjaśnił również, że instytucja wdrażająca przeprowadziła planowane czynności kontrolne związane z zamówieniem dotyczącym zadania nr 3 w projekcie nr POIS.02.02.OO-OO-0027/18 „Wykonanie, dostawa, montaż maszyn i urządzeń w ramach przedsięwzięcia pod nazwą Budowa, rozbudowa i modernizacja ZUOK w Płoszowie — część technologiczna”. Kontrola odbyła się w aspekcie przestrzegania zasady równego dostępu i konkurencyjności w postępowaniu przetargowym dla kontraktu, a wynik tej kontroli był następujący: bez uwag. Nadto Fundusz podał, że dokumenty takie jak Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia oraz ogłoszenie dla wszystkich zadań realizowanych w ramach projektu zostały przedstawione przez Spółkę PGK po zawarciu umowy z wykonawcą. Na pytanie dziennikarza

czy dokumenty SIWZ oraz ogłoszenie dla wszystkich zadań realizowanych w ramach projektu powinny zostać podpisane przez osoby, które je wytworzyły oraz opatrzone datą i w takiej formie powinny być przechowywane przez okres uprawniający do kontroli - Fundusz odpowiedział: „Instytucja Organizująca Konkurs (IOK) dokonała oceny zgodnie z zapisami regulaminu konkursu. Wymóg zawarty w oświadczeniu dotyczącym posiadania Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia (SIWZ) oraz ogłoszenia należy bezwzględnie interpretować w kategoriach wymagania posiadania projektu dokumentacji (tj. wstępnej koncepcji SIWZ i ogłoszenia), określającej głównie charakter i rodzaj przedmiotu zamówienia. Realizacja każdego projektu (w tym przypadku w ramach POIiŚ) jest procesem wieloetapowym, obejmującym m.in. przeprowadzenie często co najmniej kilku postępowań przetargowych w okresie kilku lat. W związku z tym nie jest możliwe przygotowanie ostatecznej dokumentacji przetargowej już na etapie ubiegania się o udzielenie dofinansowania. Spowodowane jest to wieloma okolicznościami, do których należy zaliczyć przede wszystkim: zmiany przepisów prawa, zmiany wytycznych, zmiany uwarunkowań rynkowych, a także postęp technologiczny. Ostateczna wersja SIWZ kształtuje się dopiero przed wszczęciem danego postępowania - aż do upływu terminu składania ofert. Za niedopuszczalną zmianę w porównaniu z projektem dokumentacji przetargowej należałoby uznać wyłącznie modyfikację rodzaju zamówienia (np. z dostawy na usługi) oraz charakteru zamówienia. Wszelkie inne zmiany w świetle przepisów prawa są możliwe. Zamawiający może, a niekiedy ma wręcz obowiązek dokonania autokorekty własnych czynności. Zgodnie bowiem z art. 38 ust. 4 ustawy Prawo zamówień publicznych (obowiązującej w dniu wszczęcia postępowania) zamawiający w każdym czasie, jednak przed upływem terminu składania ofert, może dokonać zmiany treści SIWZ, np. w wyniku zapytań wykonawców i wyjaśnień treści SIWZ, a więc już po wszczęciu postępowania lub w wyniku zaistnienia innych okoliczności. Dodatkowo, jeśli zmiana treści SIWZ prowadzi do zmiany treści ogłoszenia o zamówieniu, zamawiający zamieszcza ogłoszenie o zmianie w odpowiednim publikatorze. Wprowadzone modyfikacje mogą dotyczyć np. opisu przedmiotu zamówienia, kryteriów oceny ofert, warunków udziału w postępowaniu, terminu realizacji zamówienia, daty składania ofert. Z powyższego jednoznacznie wynika, iż zarówno SIWZ, jak i ogłoszenie o zamówieniu, są tworzone dopiero na etapie przed wszczęciem postępowania i mogą być modyfikowane do upływu terminu składania ofert. Jedynie ich wstępny projekt, ale w bardzo ogólnym kształcie, można opracować na etapie składania wniosku o dofinansowanie. W ten sposób należy zatem interpretować treść „Oświadczenia Wnioskodawcy”, stanowiącego „Załącznik nr 16” do regulaminu konkursu. Podsumowując: w sytuacji, gdy wnioskodawca oświadczył, że posiada SIWZ i ogłoszenie (w rozumieniu projektu SIWZ i ogłoszenia, bo taka była intencja IOK) w terminie składania wymaganego oświadczenia, należy uznać przedstawiony dokument za wystarczający i spełniający kryterium formalne w zakresie określonym w regulaminie konkursu. IOK nie miała podstaw do podważania i kwestionowania „Oświadczenia Wnioskodawcy z dnia 27.07.2018 r. złożonego przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Radomsku”.

W skazując na przedstawione powyższe ustalenia, Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim uznał, iż powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie, a w pierwszej kolejności podniósł, że zasadniczo w procesach o ochronę dóbr osobistych na tle prawa prasowego dochodzi do kolizji chronionych dóbr i wartości. Z jednej bowiem strony ochronie podlegają dobra osobiste (art. 23 i 24 k.c.), a z drugiej, wyrażona w art. 54 Konstytucji

Rzeczypospolitej Polskiej – wolność wyrażania swoich poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji. Z kolei art. 14 Konstytucji stanowi, że Rzeczpospolita Polska zapewnia wolność prasy i innych środków społecznego przekazu. Wolność słowa jest gwarantowana także przez Europejską Konwencję Praw Człowieka (art. 10). Wolność prasy jest swoistym gwarantem, gdyż pełni ona rolę strażnika w przekazywaniu informacji o poważnym znaczeniu publicznym. W takim kontekście interes publiczny łączy się z obywatelskim prawem do informacji o działalności osób pełniących funkcje publiczne (art. 61 ust. 1 Konstytucji).

W kontekście powyższych zasad Sąd I instancji wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że dziennikarz w przypadku ingerencji w dobra osobiste jest w pozycji uprzywilejowanej w stosunku do innych osób, które godzą w cudze dobra osobiste, z tym, że swoboda wypowiedzi nie ma charakteru absolutnego i podlega ograniczeniom. W pierwszej kolejności należało jednak ocenić, czy rzeczywiście doszło do naruszenia dobra osobistego powodowej Spółki Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej. Zdaniem Sądu Okręgowego zasadnicze znaczenie dla odpowiedzialności redaktora i wydawcy było zatem wyjaśnienie, czy rzeczywiście do naruszenia prawa doszło, bo tylko w takim wypadku może być mowa o ich odpowiedzialności. Specyfika postępowania w sprawach o naruszenie dóbr osobistych polega w szczególności na tym, że rozpoznając sprawę w przedmiocie ochrony dóbr osobistych Sąd ustala w pierwszej kolejności, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, a dopiero w przypadku pozytywnej odpowiedzi ustala, czy działanie pozwanego było bezprawne.

Nie budzi wątpliwości, iż dowód, że dobro osobiste zostało zagrożone lub naruszone, ciąży na osobie poszukującej ochrony prawnej na podstawie art. 24 k.c., a więc na powodowej Spółce. Natomiast na tym, kto podjął działanie zagrażające dobru osobistemu innej osoby lub naruszające to dobro - a więc na stronie pozwanej - spoczywa ciężar dowodu, że nie było ono bezprawne. Zdaniem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim, strona powodowa powoływała się na to, że materiał prasowy „*Lewe oświadczenie PGK*” zawiera treść nieprawdziwą wprowadzającą czytelnika w błąd oraz narusza dobre imię Spółki poprzez sugestie i pomówienie, że Spółka PGK w sposób niezgodny z prawem, wbrew wymogom procedur przetargowych złożyła nieprawdzie oświadczenie, w szczególności w zakresie istnienia Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia. Zdaniem autora pozwu, sporny artykuł naruszył dobre imię powoda, przedmiotowa publikacja odbiła się echem w lokalnym środowisku, a przedstawione zarzuty dotyczące nieprawidłowości przy realizacji inwestycji dotyczącej Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Płoszowie w ocenie obiektywnie i rozsądnie myślących członków lokalnej społeczności postawiły stronę powodową w złym świetle, a więc naruszyły jej dobre imię (dobrą sławę, reputację, prestiż), rozumianego jako ogół pozytywnych wyobrażeń i ocen konsumentów odpowiadających czci osoby fizycznej.

W dalszej części uzasadnienia, Sąd I instancji wskazał, że po ustaleniu, iż dobro osobiste strony powodowej zostało naruszone koniecznym stało się rozważanie, czy naruszenie to było bezprawne oraz czy istnieją okoliczności wyłączające bezprawność (art. 24 k.c.), przy czym ocena bezprawności musi uwzględniać opisany na wstępie występujący konflikt pomiędzy dwoma istotnymi zasadami porządku prawnego – prawem od ochrony dobrego imienia oraz prawem do swobody wypowiedzi i wolnością prasy. Odwołując się do stanowiska judykatury i istotnej roli zasady wolności słowa oraz prasy w społeczeństwie demokratycznym, a

nadto regulacji prawa cywilnego i prasowego oraz norm konstytucyjnych i międzynarodowych, w tym orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, Sąd Okręgowy uznał, że prawo do wolności słowa i prawo do ochrony czci mają jednakową rangę i jednakowy jest poziom udzielanej im ochrony prawnej. Żadnemu z tych praw nie można przyznać pierwszeństwa i żadne z nich nie ma charakteru absolutnego. Wskazując na okoliczności, w których dana wypowiedź dziennikarska naruszająca cudze dobra osobiste nie ma zarazem charakteru bezprawnego, Sąd Najwyższy podkreślił konieczność wykazania dwóch zasadniczych przesłanek w tym zakresie – realizowania przez publikację prasową godnego ochrony interesu społecznego oraz spełnienie przez dziennikarza obowiązku wynikającego z art. 12 ust.1 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 roku Prawo prasowe (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1914), w świetle którego dziennikarz powinien zachować szczególną staranność i rzetelność przy zbieraniu i wykorzystaniu materiałów, zwłaszcza sprawdzić zgodność z prawdą uzyskanych wiadomości czy informacji lub podać źródło ich pochodzenia (*uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2005 r., III CZP 53/04*).

Zasadnie przyjęto w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, iż okolicznością wyłączającą bezprawność w przypadku publikacji prasowych jest prawdziwość twierdzeń co do faktów i działanie w uzasadnionym interesie społecznym. Podstawowym bowiem zadaniem prasy jest dostarczanie informacji w celu realizacji prawa obywateli do uzyskania rzetelnych informacji, jawności życia publicznego oraz kontroli i krytyki społecznej (art. 1 Prawa prasowego). Przy tym omawiane zjawiska w każdym przypadku winny być przedstawiane prawdziwie (art. 6 ust 1 Prawa prasowego), zaś działania dziennikarzy muszą mieścić się w granicach prawa i służyć społeczeństwu oraz państwu w sposób zgodny z etyką zawodową i zasadami współżycia społecznego (art. 10 ust. 1 Praw prasowego). Wielokrotnie w judykatach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka podkreślano, iż wolność wypowiedzi stanowi jeden z najważniejszych fundamentów demokratycznego społeczeństwa oraz podstawowych warunków jego rozwoju i samorealizacji każdej jednostki. Tym samym środki masowego przekazu pełnią kluczową rolę w stwarzaniu ram dla debaty politycznej. W tym kontekście gwarancje przyznawane prasie nabierają szczególnego znaczenia. Nie tylko prasa ma za zadanie przekazywanie informacji i idei, lecz przede wszystkim społeczeństwo ma prawo do ich otrzymywania. Skoro prasie przysługuje szczególna misja w społeczeństwie demokratycznym to musi jej zostać zapewniona szczególna swoboda działania, zwłaszcza w kwestiach budzących zainteresowanie publiczne. Chociaż prasie nie wolno przekraczać pewnych granic, w szczególności w odniesieniu do czci i praw innych osób oraz wymogu zapobiegania ujawnianiu informacji poufnych, to jednak powinnością prasy jest przekazywanie informacji i idei dotyczących wszelkich kwestii będących przedmiotem publicznego zainteresowania. Przy tym swoboda wypowiedzi nie może ograniczać się do informacji i poglądów, które są odbierane przychylnie lub postrzegane jako nieszkodliwe lub obojętne, lecz odnosić się powinna w równym stopniu do takich, które obrażają, oburzają lub wprowadzają niepokój w państwie lub części społeczeństwa. Innymi słowy w działalności prasowej dla zapewnienia legalności wystarczające jest dochowanie szczególnej ostrożności – przy dochowaniu wyżej wymienionych standardów pracy dziennikarz publikujący obiektywną nieprawdę nie poniesie odpowiedzialności cywilnoprawnej.

Jak wskazał Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, wypowiedź zawarta w materiale prasowym objętym sporem jest wypowiedzią o faktach – przekazuje informacje, że na etapie składania wniosku o dofinansowanie projektu miały miejsce nieprawidłowości, a mianowicie, że we wniosku o dofinansowanie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Radomsku poświadczyła nieprawdę w zakresie oświadczenia, co do posiadania Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, faktycznie nie posiadając tego dokumentu w momencie składania wniosku. Zdaniem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim, ponad wszelką wątpliwość z przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego wynika, że informacja ta była nieprawdziwa – powodowa Spółka nie posiadała bowiem Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia zgodnie z wymogami przetargu. W tym stanie rzeczy powstała konieczność oceny, czy dziennikarz zachował standardy rzetelności dziennikarskiej. Określając kryteria, według których należy wyznaczać wzorzec szczególnej staranności i rzetelności działania dziennikarza, należy powtórzyć za Sądem Najwyższym (II CZP 53/04), że najistotniejsze znaczenie ma rodzaj i rzetelność źródła informacji (dziennikarz nie powinien opierać się na źródle, którego obiektywizm lub wiarygodność budzi wątpliwości), sprawdzenie zgodności z prawdą uzyskanych informacji przez sięgnięcie do wszystkich innych dostępnych źródeł i upewnienie się co do zgodności informacji z innymi znanymi faktami, a także umożliwienie osobie zainteresowanej ustosunkowania się do uzyskanych informacji. Z kolei na etapie wykorzystania materiałów prasowych istotne jest przede wszystkim wszechstronne, a nie selektywne przekazanie informacji, przedstawienie wszystkich okoliczności i nie działanie "pod z góry założoną tezę", a także rozważenie powagi zarzutu, znaczenia informacji z punktu widzenia usprawiedliwionego zainteresowania społeczeństwa oraz potrzeby (pilności) publikacji. Wypracowane przez Europejski Trybunał Praw Człowieka orzecznictwo, zwraca uwagę na to, że sądy nie powinny stosować nadmiernie rygorystycznych wymogów rzetelności dziennikarskiej, gdyż mogłoby to zniechęcić dziennikarza do należytego informowania społeczeństwa zaś standard rzetelności, w szczególności zaś poziom rzetelności źródeł powinien być oceniany w rygorze proporcjonalnym do wagi formułowanego zarzutu (*por. wyrokowi ETPC: - z 13 stycznia 2015 r. w sprawie Marian Maciejewski p. Polsce, skarga nr 34447/05, - z 20 maja 1999 r. w sprawie Bladet Tromso p. Norwegii, skarga nr 21980/93*). Utożsamianie zatem obowiązku rzekomego i starannego informowania z wymogiem wykazania w każdym wypadku prawdziwości stawianych zarzutów prowadziłoby do istotnego ograniczenia możliwości wypełniania zasad prasy w demokratycznym społeczeństwie. Dziennikarz ma bowiem ograniczone możliwości i środki w zakresie ustalania faktów, bez porównania przy tym mniejsze niż te, które pozostają dyspozycji organów ścigania lub wymiaru sprawiedliwości. Nie sposób więc wymagać od dziennikarza takiej obszerności i ścisłości ustaleń, jakie można uzyskać we właściwych sformalizowanych postępowaniach sądowych, w których ostateczne dojście do prawy zajmuje niekiedy kilka lat (*wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 listopada 2018 r., sygn. akt VI ACa 956/17*). Oceniając rzetelność pracy dziennikarskiej prowadzącej do publikacji spornego artykułu Sąd I instancji wskazał, że dziennikarze zgromadzili materiały źródłowe, które opisali w artykule, podali ich treść oraz dane uzyskane od informatorów, przytoczyli wypowiedź reprezentanta powodowej Spółki w osobie jej wiceprezesa zarządu, podając jego stanowisko: że był przygotowany jedynie zarys Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia. Autorzy publikacji odwoływali się do faktycznych

wątpliwości dotyczących rzetelności oświadczenia złożonego przez powodową Spółkę, ujawniając wypowiedzi anonimowych pracowników Spółki. Śledztwo dziennikarskie należy ocenić jako przeprowadzone dokładnie albowiem dziennikarz kontaktował się tak z wiceprezesem Spółki Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalne, jak i Kancelarią Prawną, której zlecono opracowanie Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia. Ze spornego artykułu oraz zeznań świadka Andrzeja Andrysiaka i przesłuchania Janusza Kucharskiego wynika, że kwestie prawne dotyczące zamówień publicznych były konsultowane z dwoma ekspertami, a ich wypowiedzi zostały zamieszczone w tekście publikacji. Nadto Sąd Okręgowy podkreślił, że posiadanego przez Gazetę Radomszczańską dokumentu w postaci pisma Spółki PGK z dnia 6 listopada 2020 roku stanowiącego odpowiedź na wniosek Green Management Group Sp. z o.o. w Warszawie wynikało między innymi, że wykonawcą opracowania Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, OPZ jest Kancelaria Radców Prawnych S. Podgrórski i A. Kapera.s.c. (k. 132), a to oznacza, że powód sam nie wykonał tej specyfikacji.

Sąd Okręgowy zwrócił należy również uwagę na ogólny wyważony ton artykułu będącego przedmiotem sporu, na język, jakim posłużył się autor materiału prasowego, który należy ocenić jako zachowawczy w formułowaniu zarzutów względem powodowej Spółki, nienapastliwy i nieobraźliwy. Powyższe prowadzi do konkluzji, że standardy rzetelności dziennikarskiej przy publikacji tego materiału prasowego zostały zachowane. Sąd nie uwzględnił oczekiwania strony powodowej, by oceniać tę staranności przy okazji publikacji innych artykułów prasowych opublikowanych w Gazecie Radomszczańskiej – kwestia ta winna być odnoszona jedynie do oceny staranności i rzetelności dziennikarskiej w pracach prowadzących do opublikowania spornego artykułu.

Oceniając zaś drugą konieczną przesłanką uchylecia bezprawności, to jest realizowanie przez publikację prasową godnego ochrony interesu społecznego, odwołując się do wypowiedzi Sądu Najwyższego w przywołanej wcześniejszej uchwale III CZP 53/04 Sąd I instancji podniósł, że w wypadku publikacji prasowych interes ten wyraża się przede wszystkim w urzeczywistnianiu zasad jawności życia publicznego i prawa społeczeństwa do informacji. Dotyczy on sfery życia publicznego, takiej więc, w ramach której można mówić zarówno o istnieniu potrzeby ważnej w demokratycznym społeczeństwie otwartej debaty publicznej, jak i o takim prawie do uzyskiwania informacji, które wymaga realizacji przez środki społecznego przekazu (*wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2012 r., I CSK 506/11*).

W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wskazano również, iż rozpoznawana sprawa pozostaje w związku ze sferą dóbr publicznych, dotyczy bowiem finansowania projektu rozbudowy Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Płoszowie, stanowiąc przedmiot zainteresowania lokalnej zbiorowości, który winien podlegać wzmożonej kontroli mediów. Powodowe Przedsiębiorstwo jest spółką miejską i jako takie prowadzi działalność z zakresu zadań własnych gminy, dysponując publicznymi środkami. Wobec tego wzmożona kontrola nad jego funkcjonowaniem wydaje się być szczególnie uzasadniona, a ramy dopuszczalnej krytyki są wobec takiego podmiotu z uwagi na charakter i przedmiot jego działalności znacznie szersze niż wobec osób prywatnych. Artykuł prasowy, w którym rzekomo doszło do naruszenia dóbr osobistych powodowej Spółki dotyczy w istocie postępowania podmiotu wykonującego zadania użyteczności publicznej oraz dysponującego

środkami publicznymi. Na łamach publikacji ujawnione zostały zaś nieprawidłowości przy pozyskiwaniu środków o tym charakterze, które miały być wykorzystane do zaspokajania potrzeb społeczności lojalnej.

Tym samym skoro autorom artykułu nie można postawić zarzutu nierzetelności dziennikarskiej, a przedmiotowa publikacja realizowała godny ochrony interes społeczny, a tym samym mamy do czynienia z wyłączeniem bezprawności za podanie w materiale nieprawdziwych twierdzeń o faktach, co skutkowało oddaleniem powództwa.

Powyższe okoliczności skutkowały oddaleniem powództwa Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Radomsku oraz obciążeniem strony powodowej kosztami postępowania na mocy wyrażonej w art. art. 98 k.p.c. zasady odpowiedzialności za wynik procesu, które to rozliczenie zostało szczegółowo przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Wyrok Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 21 marca 2022 roku apelacją w całości zaskarżyło Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Radomsku zarzucając rozstrzygnięciu:

I. naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest:

1. art. 6 ust. 1 w zw. z art. 10 ust. 1 i art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 roku Prawo prasowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1914) poprzez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, że przy zbieraniu materiału prasowego pozwany dziennikarz zachował szczególną staranność podczas, gdy zakres jego czynności, czas ich dokonywania oraz interpretacja zdobytych informacji nakierowana była wyłącznie na z góry założoną tezę, a mianowicie wykazania nieprawidłowości w toku pozyskiwania dotacji i przestępczego działania zarządu powodowej spółki, przez organicznie czynności „śledczych” polegające na:

a) pominięciu przez dziennikarza na pierwszym etapie śledztwa dziennikarskiego

podstawowego źródła informacji, jakim jest dokumentacja związana z pozyskaniem środków z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (zwany dalej Funduszem lub NFOŚiGW), co skutkowało błędnym przyjęciem, iż dokumentacja niezbędna do złożenia wniosku o dofinansowanie w 2018 roku, winna być opracowywana w oparciu o przepisy prawa zamówień publicznych, a nie jak było w rzeczywistości na podstawie regulaminu Funduszu. Pomimo, że dokumentację tę mógł uzyskać każdy w prosty sposób w trybie ustawy o dostępie do informacji publicznej;

b) uzasadnieniu staranności dziennikarskiej przyjętej przez Sąd *meriti* wystąpieniem w dniu 4 stycznia 2021 roku do NFOŚiGW w sytuacji, gdy publikacja artykułu nastąpiła przed uzyskaniem odpowiedzi z

Funduszu (wystąpienie do Funduszu dnia 4.01.2021 r., dnia 06.01.2021 r. - Święto Państwowe Trzech Króli, rano dnia 07.01.2021 r. publikacja, 07.01.2021 r. – dopiero o godzinie 13:40 tego dnia Gazeta otrzymała e-mail od Funduszu z odpowiedzią);

- c) zaniechanie przez dziennikarza przeprowadzenia analizy dokumentów związanych z pozyskaniem środków finansowych z NFOŚiGW i dokonania dodatkowych ustaleń dziennikarskich:
 - pomimo otrzymania 7 stycznia 2021 roku informacji z Funduszu, iż zarówno wniosek jak i dokumentacja złożona przez powodową Spółkę jest przedmiotem wyjaśnień,
 - pomimo deklaracji wiceprezes Zarządu PGK, złożonej podczas rozmowy telefonicznej z dziennikarzem w dniu 4.01.2021 r., że Gazeta może mieć pełny wgląd do dokumentacji związanej z pozyskaniem środków, jak też może otrzymać szczegółowe informacje od osoby przygotowującej wniosek tj. Łukasza Dryja,
- d) przyjęcia stworzenia SIWZ i OPZ przez Kancelarię Radców Prawnych S. Podgórski A. Kapera s.c. wyłącznie w oparciu o informację uzyskaną od Green Menagment Group Sp. z o.o. na którą powołują się pozwani, bez jej analizy w kontekście treści umowy, choćby jej przedmiotu,
- e) przyjęcie, że szczególną starannością dziennikarza było wywiedzenie braku sporządzenia dokumentu projektu SIWZ w 2018 r. z informacji uzyskanych od informatora Tomasza Bąka, Kierownika Wydziału Zamówień Publicznych powodowej spółki, którego Wydział w ogóle nie zajmował się opracowaniem wniosku o uzyskanie dofinansowania przedmiotowej inwestycji, co wynikało z wewnętrznych zarządzeń, których dziennikarz nawet nie starał się poznać, odmawiając sobie prawa do wyglądu w dokumentację sporządzoną przez powódkę, czy też rozmowę z osobą prowadzącą postępowanie w spółce.
- f) nieuprawnione wywiedzenie z pisma uzyskanego z Funduszu wymogów formalnych dla dokumentu SIWZ składanego na etapie postępowania konkursowego tj. że ma być to dokument kompletny, podpisany, opatrzony datą tak, jak w przypadku dokumentu SIWZ opracowywanego w trybie postępowania zamówień publicznych.

2. naruszenie normy artykułu 6 k.c. poprzez usprawiedliwienie obowiązku nie ujawnienia i dowodzenia przez stronę pozwaną w zakresie ujawnienia ekspertyz prawnych mających rzekomo potwierdzać konieczność zupełnych, ostatecznych i opatrzony podpisem dokumentów SIWZ na etapie konkursu pozyskiwania środków z narodowego funduszu, wbrew stanowisku Funduszu z dnia 22.07.2021r., które nie są w żaden sposób objęte tajemnicą dziennikarską.

II. naruszenie przepisów prawa procesowego, to jest:

1. rażąco naruszenie przepisów procedury cywilnej mogących mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy w szczególności artykułu 233 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i dokonanie dowolnej oceny materiału dowodowego, skutkującej przypisaniem faktycznie pozornym działaniom pozwanych cech rzetelności dziennikarskiej, przez :

- a) bezrefleksyjne i dowolne przyjęcie, że dziennikarz zbierający źródła służące do opracowania artykułu zachował należytą staranność podczas, gdy jego twierdzenia pozostały w wyraźnej sprzeczności z treścią umowy łączącej spółkę PGK z Kancelarią Radców Prawnych S. Podgórski A. Kapera s.c., gdyż umowa zobowiązywała kancelarię do *weryfikacji i aktualizacji istniejących dokumentów SIWZ oraz dokumentu PFU.*
- b) *uznanie* za prawdziwe zeznań świadka Andrzeja Andrysiaka w kontekście rzetelności pracy dziennikarza, w tej ich części, która :
 - dotyczyła powoływania się na dokument z NFOŚiGW w zakresie wymogów formalnych SIWZ, to jest opatrzenie dokumentu o ostatecznej treści (w dorozumieniu gotowym do wszczęcia procedury przetargowej) podpisem oraz pieczęcią autora, podczas gdy w toku procesu dziennikarz takiego dokumentu nie przedstawił. Wręcz przeciwnie, twierdzenie to stoi w opozycji z pozostałym materiałem dowodowym, a w szczególności z dowodami z niekwestionowanych dokumentów:
 - pisemnej odpowiedzi (e-mail) Funduszu z dnia 04.02.2022 roku jednoznacznie wskazującego, iż takich wymogów ten dokument nie musi spełniać, wręcz przeciwnie, że według Funduszu należy bezwzględnie interpretować dokument SIWZ w kategoriach wymagania posiadania projektu dokumentacji, to jest wstępnej koncepcji określającej charakter i rodzaj przedmiotu zamówienia - pkt 5 dokumentu,
 - informacji pokontrolnej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska z dnia 22.07.2021r, stwierdzającej, iż w wyniku kontroli specyfikacji istotnych warunków zamówienia wraz załącznikami, nie stwierdzono naruszenie przepisów ustawy prawo zamówień publicznych

- wielomiesięcznego postępowania śledczego dziennikarzy, podczas gdy wszystkie ujawnione dowody, co wynika z dat wysyłanych informacji e-mail, były zbierane „na ostatnią chwilę”,
- c) dowolne przyjęcie przez Sąd, że dziennikarz dochował należytej staranności w zakresie potwierdzenia prawdziwości oświadczeń, czy też informacji uzyskanych od dwóch informatorów, podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego doprowadziłaby Sąd do przekonania, iż twierdzenia o weryfikacji tych informatorów były niekompletne i nierzetelne, na powyższe wskazuje przyjęcie za prawdziwe, a de facto gołosłowne, powoływanie się przez pozwanych na dwóch ekspertów zakresu prawa zamówień publicznych, podczas gdy te rzekome opinie w sposób oczywisty sprzeczne są ze stanowiskiem prezentowanym przez NFOŚiGW oraz regulaminem konkursu, nie dokonania weryfikacji pochodzących od informatorów informacji w oparciu o całość dokumentacji związanej z udziałem w konkursie, o której dziennikarze nie posiadali (okoliczność bezsporna)
- d) dowolne przyjęcie przez Sąd, iż treść artykułu jest wyważona i zachowawcza w formułowaniu zarzutów podczas, gdy (co było asumptem do wytoczenia powództwa) zarówno lead artykułu „Lewe oświadczenie PGK”, jak i jego treść, formułuje i insynuuje działania przestępcze Zarządu Spółki (odpowiedzialność karna za poświadczenie nieprawdy),
- e) przyjęcie przez Sąd staranności dziennikarskiej w sytuacji zlekceważenia i de facto pominięcia w przygotowaniu artykułu z dnia 14.02.2021 r. okoliczności odmowy wszczęcia śledztwa przez Prokuraturę Rejonową w Radomsku w sprawie ewentualnych nieprawidłowości związanych z przedmiotowym postępowaniem o pozyskanie środków z funduszu.
- f) uznanie szczególnej staranności dziennikarskiej przez dziennikarza lokalnego, który zarzucając przestępstwo w spółce komunalnej nie zwraca się do prokuratury właściwej miejscowo o udzielenie informacji, czy w związku z objętymi śledztwem dziennikarskim faktami zaistniałymi przed rokiem od publikacji nie zainteresowała się prokuratura.

2. naruszenie przepisu art. 227 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji pominięcie przez Sąd dowodów przedstawionych przez stronę powodową, innych zawierających nieprawdę artykułów na temat powódki, publikowanych w krótkim czasie po sobie, które następnie za każdym razem były prostowane na wniosek powódki w trybie ustawy prawo prasowe, co wskazywało na niski poziom staranności dziennikarskiej zmierzającej li tylko na wywołanie określonego skutku w postaci oczerniania powodowej spółki, w kontekst czego wpisuje się również artykuły stanowiące podstawę żądania pozwu.

Wskazując na powyższe zarzuty apelująca Spółka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wydanie

orzeczenia o treści odpowiadającej żądaniu pozwu oraz zasądzenie od pozwanych na rzecz strony powodowej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, zgodnie z normami przepisanyymi.

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik pozwanych Janusza Kucharskiego i Mepress spółki z ograniczoną odpowiedzialnością siedzibą w Radomsku wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od strony powodowej w kosztów postępowania odwoławczego w podwójnej stawce minimalnej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Radomsku nie jest zasadna.

Powodowa Spółka w treści pozwu stwierdziła jednoznacznie (k. 14): *"Konstatując, w ocenie powoda w przedmiotowej sprawie bezprawne działanie - pozwanych - polegało na naruszeniu art. 12 Prawa prasowego, a konkretniej - na niezachowaniu szczególnej staranności i rzetelności przy zbieraniu i wykorzystaniu materiałów prasowych oraz naruszenia art. 10 powołanej ustawy czyli działaniu niezgodnym z etyką zawodową i zasadami współżycia społecznego. Obowiązkiem dziennikarza jest przede wszystkim zachowanie rzetelności, przez co należy rozumieć uczciwość, solidność, konkretność, zgodność z zasadami sztuki, odpowiedzialność za słowo, a nie wprowadzenie w błąd."* i dalej: *"Działanie pozwanego bezapelacyjnie uznać należy za bezprawne, albowiem treść artykułu godzi w wartość chronione przez przepisy prawa cywilnego oraz jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego."* Faktycznie przedmiotem niniejszej sprawy jest realizacja na podstawie ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowej finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1431) Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w wersji obowiązującej od marca 2018 roku (POIIŚ 2014-2020)

Polityka spójności (zwana także polityką regionalną lub strukturalną) jest jedną z podstawowych polityk unijnych i stanowi niezwykle istotny instrument osiągnięcia przez UE zrównoważonego wzrostu gospodarczego, z zachowaniem wewnętrznej spójności ekonomicznej, społecznej i terytorialnej (R. Leonardi, *Cohesion Policy in the European Union: The Building of Europe*, Palgrave Macmillan 2005, s. 1–2 i 8). Konwergencja stanowi kluczowe pojęcie i cel w ramach tej polityki, związany ze wspieraniem wzrostu dobrobytu w najbiedniejszych regionach UE. W ramach tej polityki finansowane są przedsięwzięcia mające bezpośredni lub pośredni wpływ na wzmocnienie jednolitego rynku poprzez wyrównywanie poziomu rozwoju regionów poszczególnych państw członkowskich. Zatem fundusze unijne, wdrażane na podstawie ustawy wdrożeniowej, mają przyczynić się do wzmocnienia łączności Polski i jej regionów z obszarami znajdującymi się w innych państwach członkowskich. W latach 2014–2020 Polska wspierała inwestycje, które miały dawać wzrost gospodarczy oraz ochronę klimatu i zapewniała drogę do ich dofinansowywania. Niezależnie od

obowiązków wynikających z prawa unijnego, ustawodawca polski oraz organy administracji publicznej związane są zasadami i regułami krajowego porządku konstytucyjnego, w szczególności zasadami wyrażonymi w art. 8 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Kierując się zasadami konstytucyjnymi, określenie zasad i trybu wyboru projektów, a następnie kontroli prawidłowości ich realizacji i rozliczania, powinno nastąpić w przepisach powszechnie obowiązujących. Powyższą tezę potwierdził wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2011 roku w sprawie P 1/11 (Dz. U. z 2011 r., Nr 279, poz. 1644) wskazując, że *"prawo unijne nie wskazuje, w jakiego typu aktach prawnych mają być unormowane prawa i obowiązki podmiotów ubiegających się o dotacje z funduszy unijnych."* Rozporządzenia unijne nie odnoszą się do kwestii, jaka powinna być forma prawna krajowych systemów wdrażania programów operacyjnych. Zasady wdrażania polskich programów operacyjnych w latach 2014–2020 są ściśle powiązane z przyjętym pakietem rozporządzeń unijnych, a zawarte w ich treści przepisy nie modyfikują unijnych celów polityki spójności. Ta w takim stanie normatywnym Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Radomsku przystąpiło do zamkniętego konkursu w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, którego regulamin (k. 110) przewidywał ostateczny termin składania wniosków do dnia 27 lipca 2018 roku. Faktycznie strona powodowa 27 lipca 2018 roku złożyła wniosek o dofinansowanie projektu "Budowa, rozbudowa i modernizacja ZUOK w Płoszowie" wraz oświadczeniem Prezesa zarządu Marka Gładalskiego z dnia 27 lipca 2018 roku (k. 159), iż posiada Specyfikację Istotnych Warunków Zamówienia i ogłoszenia dla wszystkich zadań realizowanych w ramach projektu w oparciu o żółtą książkę FIDIC, posiada pozwolenie na budowę lub dokonał zgłoszenia zamiaru budowy oraz posiada dokumentację przetargową dla kontraktów na roboty realizowane w oparciu o czerwoną książkę FIDIC (lub równoważną) dla Budowy kompostowni odpadów biodegradowalnych wraz z infrastrukturą. Nadto wnioskodawca oświadczył, że na żądanie Instytucji Organizującej Konkurs lub Instytucji Wdrażającej do której wniosek o dofinansowanie został złożony, dostarczone zostały do wglądu deklarowane dokumenty. Co więcej w punkcie 36) Regulaminu konkursu (k. 107v.) przyjęto, że *"Na żądanie właściwej instytucji Wnioskodawca jest zobowiązany przedstawić oryginał dokumentu do wglądu lub kopię poświadczoną za zgodność z oryginałem"*. W istocie zatem powód w ciągu całego postępowania próbował wywodzić, że na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie, to jest na dzień 27 lipca 2018 roku, do wniosku została dołączona (lub co najmniej istniała) pełna Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia. Przeprowadzone przez Sąd I instancji obszerne postępowanie dowodowe oraz jego analiza w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku okoliczności tej nie potwierdza, a tym samym wyżej opisane oświadczenie Prezesa Zarządu nie było obiektywnie prawdziwe.

Skoro jednak skarżący podnosi zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego, a w szczególności niewłaściwej oceny materiału dowodowego, w pierwszej kolejności należy zatem odnieść się do ich treści, gdyż tylko prawidłowo ustalony stan faktyczny daje podstawę do kontroli poprawności zastosowania prawa materialnego. Ustalony przez Sąd Okręgowy stan faktyczny Sąd Apelacyjny przyjął za własny bowiem wyprowadzony on został z dowodów, których ocena odpowiada wszelkim wskazaniom powołanego wyżej przepisu. Z tych względów w niniejszym uzasadnieniu przedstawiono obszerne fragmenty ustaleń faktycznych i oceny dowodów dokonanej przez Sąd Okręgowy.

Ocena wiarygodności i mocy dowodów jest podstawowym zadaniem sądu orzekającego, wyrażającym istotę sądzenia, a więc rozstrzygnięcia kwestii spornych w warunkach niezawisłości, na podstawie własnego przekonania sędziego przy uwzględnieniu całokształtu zebranego materiału (*wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 1996 r., II CRN 173/95, Lex nr 1635264*). Skuteczne przedstawienie zarzutu naruszenia przez sąd art. 233 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania, lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjętą wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (*orzeczenia Sądu Najwyższego: z 5 dnia sierpnia 1999 r., II UKN 76/99, OSNAPiUS 2000, nr 19, poz.732; z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/2000, OSNC 2000, nr 10, poz. 189; z dnia 10 stycznia 2002 r., II CKN 572/99, Lex nr 53136; z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00, Lex nr 56096*).

Zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. apelujący utożsamia w istocie z twierdzeniem, że zarząd powodowej Spółki złożył prawdziwe oświadczenie z dnia 27 lipca 2018 roku o posiadaniu kompletnej dokumentacji wymaganej przez regulamin konkursu, a w szczególności o istnieniu ówczesznie Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, a tym samym wszelkie tezy spornego artykułu prasowego o braku tego dokumentu są nieprawdziwe. W piśmie z dnia 24 lipca 2020 roku (k. 56) Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą Radomsku samo jednak stwierdziło, że *"kopie projektów SIWZ i ogłoszeń zadań realizowanych w oparciu o Żółtą Książkę FIDIC, które będą wykonywane w ramach przedsięwzięcia p.n.: "Budowa, Rozbudowa i Modernizacja ZUOK w Płoszowie" (..) są wyłącznie wewnętrznymi dokumentami zakładu, a oświadczenie o ich posiadaniu potwierdza jedynie przygotowanie i gotowość do realizacji projektu"*. W tym miejscu Sąd Apelacyjny musi podkreślić, iż Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia (SIWZ) jest podstawowym dokumentem podczas postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Do sporządzenia SIWZ zamawiający zobowiązany jest w prawie wszystkich trybach postępowania w przedmiocie udzielenia zamówienia, wyjątkiem jest tryb zamówienia z wolnej ręki oraz licytacji elektronicznej. Powyższa specyfikacja zawiera przede wszystkim: warunki jakie powinien spełnić wykonawca, wykaz elementów jakie powinny znaleźć się w ofercie oraz podstawowe dane dotyczące zamówienia. Specyfikacja stanowi instrukcję dla wykonawców, w jaki sposób mają sporządzić prawidłową ofertę. Innymi słowy Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia stanowi instrukcję dla wykonawców, w jaki sposób mają sporządzić prawidłową ofertę. W przypadku gdy wykonawcy postąpią zgodnie z tą instrukcją, zamawiający nie będzie mógł wykluczyć wykonawcy ani odrzucić jego ofert. Według oświadczenia pełnomocnika powodowej Spółki złożonego podczas rozprawy apelacyjnej w dniu 16 czerwca 2023 roku w załączonym do akt sprawy różowym segregatorze znajdują się rzekomo złożone w dniu 27 lipca 2018 roku Specyfikacje Istotnych Warunków Zamówienia, które jednak ze względu na ich treść (brak wymaganej treści w pustych rubrykach, brak określenia wynagrodzenia za poszczególne elementy, brak mapy geodezyjnej, planu rozbudowy sortowni, rodzaju wykonywanych prac (ziemne, budowlane, hydrauliczne itd.), braku danych do wykonania projektu przebudowy sortowni itd.) nie spełniają kategoriycznych wymogów stawianych w roku 2018 dla Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia przez art. 36 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień

publicznych (Dz. U. z 2004 r., Nr 19, poz. 177 ze zm.) W szczególności w przypadku zamówień dotyczących robót budowlanych, projekt wykonawczy będzie nieodzownym elementem dokumentacji przetargowej. Pozwala on na możliwie precyzyjne określenie zakresu robót oraz samej wartości zamówienia.

Rację mają pozwani twierdząc, że skoro jak twierdzi powodowa Spółka w lipcu 2018 roku powstała Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia to nie było racjonalnych powodów dla których ta Specyfikacja nie mogłaby zostać przedstawiona autorom kwestionowanego artykułu prasowego przez pozwaną Spółkę, a także poinformowania, kto był generalnym autorem tej specyfikacji. Nie sposób twierdzić, że SIWZ sporządził Łukasz Dryja. Świadek ten bowiem zeznał jednoznacznie (k. 345) *"Jestem kierownikiem Zakładów Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Płoszowie, jak i pełnomocnikiem zarządu w zakresie realizacji projektów oraz kierownikiem jednostki realizującej projekt rozbudowy. Od 216 roku spółka planuje rozbudowę zakładów i poczyniła szereg prób rozbudowy. Pierwsze działanie było w 2016 roku stworzenie koncepcji techniczno-technologiczne rozbudowy zakładów. Została uzyskana decyzja środowiskowa. Cały proces rozpoczął się od 2016 roku. Kolejny etap i stworzenie dokumentów pod tytułem program funkcyjno dla tej rozbudowy. W 2018 roku przygotowanie wniosku o dofinansowanie wraz z wykonaniem kolejnego dokumentu w studium wykonalności projektu. W lipcu 2018 roku składaliśmy wniosek o dofinansowanie. Ten etap kończył się złożeniem wniosku oraz zakończeniem tego etapu czyli podpisaniem umowy o dofinansowanie. Na początku 2018 w lipcu był złożony wniosek a w grudniu następnego roku była podpisana umowa o dofinansowanie. Załącznikiem do wniosku było oświadczenie prezesa w zakresie posiadania dokumentów SIWZ dla zadań realizowanych w oparciu o żółtą książkę FIDIC. Dokument SIWZ nie był załącznikiem do tego oświadczenia."*

W toku postępowania w niniejszej sprawie pojawiały się odwołania do żółtej czy czerwonej książki FIDIC, którą powód próbował utożsamiać ze Specyfikacją Istotnych Warunków Zamówienia. Przed rozpoznaniem dalszych zarzutów stawianych wyrokowi Sądu I instancji, Sąd Apelacyjny, dla zapewnienia przejrzystości dalszego wyводу, uznał za celowe syntetyczne przedstawienie pojęcia warunków kontraktowych FIDIC oraz braku tożsamości tych warunków ze Specyfikacją Istotnych Warunków Zamówienia.

Warunki Kontraktowe FIDIC to powszechnie uznane międzynarodowe wzorce warunków realizacji umów o prace projektowe lub roboty budowlane – opracowywane przez Międzynarodową Federację Inżynierów Konsultantów FIDIC (*Fédération Internationale des Ingénieurs-Conseils*). Opisują one przebieg inwestycji budowlanych opartych na wzajemnych obowiązkach i relacjach zamawiającego jako inwestora, wykonawcy jako realizującego budowę oraz inżyniera kontraktu jako administratora przedsięwzięcia. W zależności od modelu realizacji inwestycji zastosowanie znajdują odpowiednie wzorce kontraktowe, przy czym najpowszechniej stosowane są warunki kontraktowe dla Budowy (*Conditions of Contract for Construction for Building and Engineering Works Designed by the Employer*), a zatem dla robót inżynieryjno-budowlanych projektowanych przez zamawiającego, a realizowanych przez wykonawcę (nazywane potocznie czerwoną książeczką). Drugi model realizacji inwestycji tworzą warunki kontraktowe dla Urządzeń oraz Projektowania i Budowy (*Conditions of Contract for Plant and Design-Build*), które na wykonawcę nakładają tak obowiązek projektowania w uzgodnieniu z zamawiającym inwestycji, jak i jej realizacji (nazywane potocznie żółtą

książeczką). W obrocie gospodarczym można spotkać także wzorzec realizacji umowy o roboty budowlane obejmujący wykonanie obiektu "pod klucz", który jest stosowany przez tych zamawiających, którzy nie chcą samodzielnie opisywać przedmiotu zamówienia, jego istotnych warunków, a także szacować jego wartość stosownie do wymogów procedury przewidzianej dla zamówienia publicznego.

Warunki FIDIC powszechnie są wykorzystywane w Polsce przy zamówieniach publicznych współfinansowanych z funduszy europejskich, albowiem mają dużą skuteczność, która w znaczący sposób przyczynia się do ograniczenia ryzyka i ułatwienia realizacji inwestycji budowlanych na płaszczyźnie międzynarodowej. Warunki FIDIC składają się z dwóch części to jest części ogólnej i szczególnej, które z założenia mają ułatwiać nadzór nad faktyczną realizacją inwestycji i wydatkowaniem środków. Opracowanie umowy o roboty budowlane z ich zastosowaniem, wymaga odwołania się przez jej postanowienia do klauzul ogólnych FIDIC oraz wybranych, bądź zmodyfikowanych klauzul szczególnych. W istocie klauzule szczególne mogą zastępować klauzule ogólne w całości lub w części, bądź je uzupełniać. W tym stanie rzeczy nie może budzić wątpliwości, że warunki FIDIC powinny być każdorazowo dostosowane do wymogów wynikających z przepisów prawa powszechnie obowiązującego w państwie, w którym mają znaleźć zastosowanie, co będzie wiązało się z koniecznością modyfikacji szeregu klauzul warunków FIDIC lub ich stosownego uzupełnienia

Z oczywistych względów warunki FIDIC nie stanowią części polskiego porządku prawnego, a ich faktyczne stosowanie należy oprzeć na zasadzie swobody umów, wyrażonej w art. 353¹ k.c. albowiem ustalenie wzajemnych i szczególnych stosunków stron oraz zobowiązań zamawiającego i wykonawcy jest dopuszczalne i zgodne z polskimi przepisami prawa. Strony mogą zatem wykorzystać wzorce kontraktowe FIDIC przy zawieraniu umów, a w tym w procedurze zamówień publicznych, przy czym granice swobody kontraktowej wyznaczają przepisy prawa bezwzględnie obowiązującego, gdyż postanowienia wskazane w warunkach ogólnych FIDIC nie wyłączają stosowania przepisów Kodeksu cywilnego, ustawy Prawo zamówień publicznych, ustawy Prawo budowlane czy ustaw szczególnych, które znajdują zastosowanie w wykonaniu przedmiotu umowy. Co więcej, na konieczność stosowania przepisów krajowych wskazują bezpośrednio postanowienia klauzuli 1.4 warunków ogólnych FIDIC.

W świetle powyższych rozważań należy zatem jednoznacznie stwierdzić, że dopiero od chwili podpisania umowy inwestycyjnej warunki FIDIC (ogólne i szczególne w brzmieniu ustalonym przez strony) stają się jej integralną częścią, zaś ich postanowienia wiążą zamawiającego i wykonawcę, z tym zastrzeżeniem, że nie mogą pozostawać w sprzeczności z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa krajowego, a to jak choćby rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 2 września 2004 roku w sprawie szczególnego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego (Dz. U. Nr 202, poz. 2072 ze zm.), czy też rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 roku w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym (Dz. U. Nr 130, poz. 1389), które określa metody i podstawy sporządzania kosztorysu inwestorskiego stanowiącego podstawę określenia wartości

zamówienia na roboty budowlane oraz metody i podstawy obliczania planowanych kosztów prac projektowych i planowanych kosztów robót budowlanych stanowiących podstawę określenia wartości zamówienia, którego przedmiotem jest zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych.

Istnienie formalnych i merytorycznych braków posiadanego przez powoda projektu Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia opartego żółtą książkę FIDIC potwierdzają także wprost dwie umowy zawarte w dniu 7 stycznia 2020 roku i w dniu 12 lutego 2020 roku przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Radomsku z Kancelarią Radców Prawnych S. Podgórski i A. Kapera spółką cywilną w Krakowie. Przedmiotem pierwszej umowy podpisanej w dniu 7 stycznia 2020 roku, była analiza i weryfikacja wraz z dostosowaniem dokumentów SIWZ do wymagań ustawy Prawo Zamówień Publicznych, w oparciu o które to dokumenty nastąpi realizacja postępowań o udzielenie zamówień publicznych dla zakresu prac: - część technologiczna, część budowlana zadania i obsługa doradczo – inżynierska wraz z nadzorem inwestorskim. Z kolei w dniu 12 lutego 2020 roku strona powodowa zawarła z Kancelarią S. Podgórski i A. Kapera drugą umowę, której przedmiotem była usługa polegająca na przygotowaniu i przeprowadzeniu postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego zgodnie z przepisami ustawy - Prawo Zamówień Publicznych w ramach projektu pn. „Budowa, rozbudowa i modernizacja ZUOK w Płoszowie” dofinansowanego z Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 - 2020. Co więcej z dokumentu zatytułowanego "Oświadczenie" z dnia 27 listopada 2019 roku (k. 272) wynika, że zarząd strony pozwanej zwrócił się do Działu Zamówień Publicznych i Pozyskiwania Środków w kwestii zasadności i możliwości opracowania i współpracy z podmiotem zewnętrznym przy wykonaniu zadania pn. "Analizy oraz weryfikacja wraz z całkowitym dostosowaniem dokumentów Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia do wymagań ustawy Prawo zamówień publicznych do realizacji postępowań przetargowych w ramach projektu pn. "Budowa, rozbudowa i modernizacja ZUOK w Płoszowie", a dostosowanie ma obejmować część technologiczną zadania, część budowlaną, obsługę doradczo-inżynierską i doradztwo techniczno -ekonomiczne. Powyższe oświadczenie, a następnie umowy zawarte z Kancelarią S. Podgórski i A. Kapera potwierdzają, że nie została sporządzona prawidłowa Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia umożliwiająca otrzymanie dofinansowania, a jedynie ewentualnie projekt takiej Specyfikacji oparty od wzorzec FIDIC. To istnienie takiego projektu faktycznie potwierdził prezes pozwanej w piśmie załączonym do wniosku o dofinansowanie z dnia 27 lipca 2018 roku uznając je za *"kopie projektów SIWZ i ogłoszeń zadań realizowanych w oparciu o Żółtą Książkę FIDIC, które będą wykonywane w ramach przedsięwzięcia p.n.: "Budowa, Rozbudowa i Modernizacja ZUOK w Płoszowie" (...) które są wyłącznie wewnętrznymi dokumentami zakładu."* Faktycznie zatem składając wniosek o dofinansowanie powodowa Spółka nie załączyła do niego pełnej i poprawnej funkcjonalnie Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, a posiadany projekt takiej Specyfikacji warunków tych nie spełniał. W tym miejscu jeszcze raz należy powtórzyć treść punktu 36) Regulaminu konkursu do którego przystąpił powód (k. 107v.), który przewidywał, iż *"Na żądanie właściwej instytucji Wnioskodawca jest zobowiązany przedstawić oryginał dokumentu do wglądu lub kopię poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza - i dalej: "W przypadku pozytywnego wyniku konkursu i podpisania umowy o dofinansowanie wyżej wymienione dokumenty należy przechowywać do celów*

kontroli do końca okresu trwania projektu. Powyższe dotyczy również dokumentów wymienionych w oświadczeniach o ich posiadaniu. W związku z tym dokumenty wymienione w oświadczeniu powinny być opatrzone datą nie późniejszą niż data złożenia wniosku, stemplem i podpisem, przy czym dokumenty przechowywane w wersji elektronicznej winny być zachowane w postaci zeskanowanej lub innej wersji nieedytowalnej". Faktycznie dokumenty załączone do akt i przedstawione w różowym segregatorze jako Specyfikacja Istnych Warunków Zmówienia nie dają podstaw do przyjęcia że zostały sporządzone do dnia 28 lipca 2018 roku, a jak się wydaje są wynikiem realizacji załączonej tam umowy z dnia 7 stycznia 2020 roku pomiędzy Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Radomsku, a Sławomirem Podgórskim i Agnieszką Kapera o dostosowanie SIWZ do wymogów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 Prawo zamówień publicznych. dokumenty dotyczące istotnych warunków zamówienia nie są bowiem opatrzone ani firmowym datownikiem, ani pieczęcią imienną prezesa zarządu, który miałby zapewniać o ich istnieniu w dacie składania oświadczenia to jest 28 lipca 2018 roku.

Nie budzi wątpliwości, że pozyskiwanie i wydatkowanie środków publicznych z których korzystają podmioty komunalne musi odbywać się w sposób transparentny, a lokalne społeczność ma prawo uzyskania pełnego dostępu do organizowanych przetargów, konkursów, czy innych przedsięwzięć generujących wydatki i korzyści dla gminy. Osoby którym powierzono obowiązki w zakresie tych przedsięwzięć muszą liczyć się z tym, że ich działania (zaniechania) będą kontrolowane i winny przebiegać zgodnie z przyjętymi procedurami. Materiał dowodowy sprawy nie daje podstaw do uznania, że Prezes Zarządu powodowej Spółki składając w dniu 28 lipca 2018 roku o posiadaniu SIWZ faktycznie taką dokumentacją dysponował, a także jaka była jej ówczesna treść. Spółka nie przedstawiła takiej dokumentacji w toku sporu opatrzonej datą, pieczęciami firmowymi i podpisem prezesa, czy autora opracowania. Istnienia takiej dokumentacji wymagał regulamin konkursu do którego powodowa Spółka przystąpiła. Takie zachowanie jest niewątpliwie naganne, gdyż nie pozwala na dokonanie kontroli społecznej pewnego etapu realizacji wielomilionowej inwestycji, co nie może i nie musi być utożsamiane z czynem przestępnym jak próbuje wywodzić skarżący. Nie pozwala to z pewnością na konstatację, że użyty w omawianym wypadku tytuł artykułu "*Milionowa dotacja i lewe oświadczenie PGK*" jest nadużyciem, czy też nie oddaje ustalonego stanu rzeczy. Gdyby bowiem w dacie składania oświadczenia od którego uzależniony był udział w konkursie istniałyby opatrzone wcześniej pieczęciami i datami dokumenty specyfikacji - choćby niepełne, czy wymagające późniejszego uzupełnienia - to z pewnością strona apelująca takie dokumenty by przedstawiła. Sytuacja taka jednak nie miała miejsca, a to oznacza, że dokonane w niniejszej sprawie ustalenia faktyczne, są właściwe.

Za całkowicie niezrozumiałą należy uznać także podniesiony przez skarżącego zarzut naruszenia art. 227 k.p.c., a to poprzez opublikowanie w Gazecie Radomszczańskiej, w krótkim odstępie czasowym dwóch artykułów dotyczących Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Radomsku, co zdaniem apelującego zmierzało do wywołania określonego skutku w postaci oczerniania powodowej Spółki i konieczność dwukrotnego występowania powoda z wnioskami o sprostowanie. W istocie art. 227 k.p.c. określa przedmiot postępowania dowodowego prowadzonego przez

sąd przez wskazanie, jakie fakty mają zdatność dowodową, a więc jakie zjawiska świata zewnętrznego, jakie okoliczności oraz stany i stosunki są przedmiotem dowodzenia w procesie cywilnym, a ściślej – w konkretnej sprawie przedstawionej do rozstrzygnięcia (*wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1998 r., II CKN 683/97, Legalis*). Nie budzi wątpliwości, iż na wniosek zainteresowanej osoby fizycznej, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niebędącej osobą prawną, redaktor naczelny właściwego dziennika lub czasopisma jest obowiązany opublikować bezpłatnie rzeczowe i odnoszące się do faktów sprostowanie nieścisłej lub nieprawdziwej wiadomości zawartej w materiale prasowym (art. 31a ust. 1 Prawa prasowego. Sprostowanie pełni funkcję przede wszystkim informacyjną, zgodnie z którą czytelnik uzyskuje możliwość zapoznania się ze stanowiskiem podmiotu publikacji prasowej i wyrobienia sobie własnego osądu sprawy. Subiektywna koncepcja sprostowania prasowego, obecnie powszechna zarówno w orzecznictwie jak i doktrynie, uprawnia podmiot publikacji do przedstawienia własnej wersji wydarzeń, zakwestionowania nieprawdziwych zdaniem wnoszącego o sprostowanie treści, redaktor naczelny zaś nie jest uprawniony do odmowy sprostowania na tej tylko podstawie, że według jego oceny fakty zawarte w informacji prasowej są prawdziwe. Przywołana ustawa określa sytuacje, w którym redaktor naczelny jest zobligowany odmówić opublikowania sprostowania i wskazał, iż następuje to m.in. w sytuacji, gdy sprostowanie jest nierzeczowe lub nie odnosi się do faktów (art. 33 ust. 1 pkt 1), nie odpowiada wymaganiom określonym w art. 31a ust.4-7 Prawa prasowego. Z kolei zgodnie z art. 39 ust. 1 tej ustawy - jeżeli redaktor naczelny odmówił opublikowania sprostowania albo sprostowanie nie ukazało się w terminie określonym w art. 32 ust. 1-3 lub ukazało się z naruszeniem art. 32 ust 4-5, zainteresowany, może wytoczyć powództwo o opublikowanie sprostowania, a z mocy art. 39 ust. 2 Prawa prasowego - roszczenie takie wygasa, jeżeli nie będzie dochodzone w ciągu roku od dnia opublikowania materiału prasowego. Gazeta Radomszczańska, tak jak i inne tytuły prasowe, sprawuje swoistą społeczną kontrolę w odniesieniu do zdarzeń jakie miały miejsce na terenie jej wydawania. Jak wynika z odpowiedzi na apelację publikacje te wielokrotnie dotyczyły Spółki Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej, a w kilku wypadkach były prostowane na jej wniosek, przy czym sprostowanie nie oznacza poświadczenia prawdziwości twierdzeń żądającego sprostowania, a jedynie że stosowne żądanie sprostowania spełnia prawem przewidziane warunki formalne. Materiał dowodowy sprawy nie daje podstaw do przyjęcia, że po stronie Gazety Radomszczańskiej zachodzą przesłanki uporczywości w redagowaniu nieprawdziwych informacji o powodowym Przedsiębiorstwie.

Nie są także uzasadnione zarzuty naruszenia prawa materialnego, a to art. 6 ust. 1 w zw. z art. 10 ust. 1 i art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 roku Prawo prasowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1914) poprzez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, że przy zbieraniu materiału prasowego pozwany dziennikarz zachował szczególną staranność podczas, gdy zakres jego czynności, czas ich dokonywania oraz interpretacja zdobytych informacji nakierowana była wyłącznie na z góry założoną tezę, a mianowicie wykazania nieprawidłowości w toku pozyskiwania dotacji i przestępczego działania zarządu powodowej spółki.

Faktycznie ocena dyrektyw starannego i rzetelnego dziennikarstwa jest najistotniejsza, jest trudna do analizy i obarczona pewną arbitralnością. Z pewnością jednak podstawową powinnością autora materiału

prasowego jest umożliwienie osobom, których publikacja bezpośrednio dotyczy, zajęcia stanowiska oraz ujęcia argumentacji przedstawionej przez zainteresowanego w treści publikacji. Powinność ta jest szczególnie ważką w przypadku publikacji natury krytycznej. Obejmuje ona zarówno etap przygotowywania materiału prasowego, jak i redagowania jego treści. Należy zatem uznać, że nawet wówczas, gdy dziennikarz dysponuje dokumentami urzędowymi, wydawałoby się na pierwszy rzut oka, o trudnej do zakwestionowania wiarygodności, ma on obowiązek skonfrontować swoje ustalenia z racjami osoby, której ma dotyczyć krytyka. Judykatura wskazuje w szczególności, że: *"Pozwany o naruszenie dóbr osobistych nie może powoływać się na wyłączenie bezprawności, jeśli publikacja opiera się tylko na dokumentach urzędowych, a jej autor nie próbował skontaktować się z osobą poddaną krytyce"* (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2008 r., I CSK 338/07, MoP 2008, Nr 4, s. 170; wyrok Sądu Najwyższego z 14 maja 2003 r., I KKN 463/01, OSP 2004, Nr 2, poz. 22).

W tym miejscu należy przypomnieć, że w niniejszej sprawie we wniosku o sprostowanie (k. 35) Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Radomsku wskazało, iż: *"Nieprawdziwa jest informacja o nieposiadaniu przez PGK Sp. z o.o. - na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie - dokumentacji dot. budowy rozbudowy i modernizacji ZUOK w Płoszowie w zakresie dysponowania dokumentacją przetargową wszystkich zadań realizowanych w ramach projektów (w tym SIWZ i OPZ) - która została zawarta w opublikowanym dnia 07.01. 2021 r. artykule pt. "Milionowa dotacja i lewe oświadczenie PGK" - umieszczonym na stronach od pierwszej do czwartej Gazety Radomszczańskiej. Oświadcza, że w zakresie dysponowania na dzień składania wniosku dokumentacją dotyczącą inwestycji - w tym w zakresie jej zgodności z przepisami prawa - było prowadzone i zostało zakończone postępowanie wyjaśniające przez Komendę Powiatową Policji w Radomsku. Postanowieniem z dnia 31 lipca 2020 r. zatwierdzonym przez Prokuraturę Rejonową w Radomsku, odmówiono wszczęcia śledztwa w przedmiotowej sprawie wobec braku znamion czynu zabronionego. Sprawa została więc wyjaśniona prawomocnie przez powołane do tego organy Państwa."*

Z pewnością sam fakt umorzenia postępowania przygotowawczego przez Komendę Rejonową Policji w Radomsku, jak i negatywne wyniki wpadkowej kontroli Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej nie mają wpływu na rozpoznanie niniejszej sprawy, albowiem nie dotyczy ona odpowiedzialności karnej, ani administracyjnej. Skarżona publikacja w istocie zmierza do wykazania dowolności decyzyjnej, czy braku regulacji postępowania o przyznanie dotacji w Spółce Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i nie posiadania oraz nie sporządzenia – mimo wynikającego z regulaminu konkursu obowiązku – dokumentacji w oznaczonej formie i treści, a w szczególności oznaczenia jednoznacznie daty tej dokumentacji. To ta okoliczność pozbawia opinię publiczną możliwości kontroli działalności powoda i racjonalności podejmowanych decyzji gospodarczych. Prasa jest wyspecjalizowanym instrumentem społecznym gromadzenia (formułowania), przetwarzania i przekazywania informacji, opinii, myśli pomiędzy ludźmi. Dlatego dziennikarze pełnią ważną, ale tylko służebną wobec ludzi funkcję, działają ze względu na nich oraz w ich interesie. Z powyższego wniosku wynikają doniosłe konsekwencje praktyczne. Tym samym prasa nie

działa w swoim interesie, nie realizuje swoich dążeń, ambicji, celów, korzyści, tylko podejmuje aktywność w interesie społecznym. Skoro także w toku niniejszego postępowania powodowa Spółka nie przedstawiła dokumentów w formie przewidzianej punktem 36) regulaminu konkursu o których istnieniu zapewnia oświadczenie Prezesa Zarządu z dnia 28 lipca 2018 roku, to oznacza, że w tej dacie takie dokumenty nie istniały, a tym samym nie istnieją obiektywne podstawy do sprostowania kwestionowanej publikacji prasowej

Okolicznością wyłączającą bezprawność w przypadku publikacji prasowych jest prawdziwość twierdzeń co do faktów i działanie w uzasadnionym interesie społecznym. Podstawowym bowiem zadaniem prasy jest dostarczanie informacji w celu realizacji prawa obywateli do uzyskania rzetelnych informacji, jawności życia publicznego oraz kontroli i krytyki społecznej (art. 1 Prawa prasowego). Apelujący jednak zarzuca rozstrzygnięciu naruszenie artykułu 6 k.c. poprzez usprawiedliwienie i nie ujawnienie i dowodzenia przez stronę pozwaną ekspertyz prawnych mających rzekomo potwierdzać konieczność zupełnych, ostatecznych i opatrzony podpisem dokumentów SIWZ na etapie konkursu pozyskiwania środków z narodowego funduszu. Teza ta jest jednak całkowicie chybiona. Funkcją komentowanego przepisu jest bowiem umożliwienie sądowi rozstrzygnięcia każdej sprawy, w tym takiej, w której może dojść do powstania tzw. stanu *non liquet* (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2012 r., I CSK 72/12, *Legalis*). Przywołany przepis art. 6 k.c. pozwala bowiem w takim przypadku wskazać stronę, która poniesie negatywne konsekwencje nieudowodnienia określonych twierdzeń o faktach. Skoro w ramach sprostowania powodowa Spółka uznawała za nieprawdziwe twierdzenie artykułu prasowego, że nie dysponowała „na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie - dokumentacją dot. budowy rozbudowy i modernizacji ZUOK w Płoszowie w zakresie dysponowania dokumentacją przetargową wszystkich zadań realizowanych w ramach projektów (w tym SIWZ i OPZ)” to faktycznie posiadając taką dokumentację winna ją przedstawić, ale co jest oczywiste w formie przewidzianej w punkcie 36) regulaminu konkursu, a zatem „dokumenty wymienione w oświadczeniu powinny być opatrzone datą nie późniejszą niż data złożenia wniosku, stemplem i podpisem, przy czym dokumenty przechowywane w wersji elektronicznej winny być zachowane w postaci zeskanowanej lub innej wersji nieedytowalnej.” Kwestia bowiem czy ówczesnie dokumentacja istniała jest w sprawie fundamentalna, zaś z faktu, że po dniu 28 lipca 2018 roku zostało zlecone opracowanie SIWZ innym podmiotom, jest w niniejszej sprawie indyferentna. Skoro to strona powodowa nie przedstawiła

jednoznacznie datowanej na 28 lipca 2018 roku i opatrzonej zgodnie z regulaminem pieczęciami (podpisami) dokumentacji opisanej w oświadczeniu Prezesa Zarządu z dnia 28 lipca 2018 roku (k. 159) to nie sposób odnosić do merytorycznej zawartość czegoś, co obiektywnie nie istnieje. Pamiętać należy, że wartość potencjalnego kontaktu wynosiła 10.452.095,82 zł, a zatem była znaczna i jak się wydaje po stanie powodowej Spółki wymagało to istotnej staranności, a w tym honorowania postanowień regulaminu konkursu.

W niniejszym uzasadnieniu Sąd Apelacyjny wskazał na znaczenie w obrocie tzw. książeczek FIDIC, które z pewnością nie są równoważnikami Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, które miały być załącznikiem do wniosku o przyznanie dofinansowania. Faktycznie bowiem zarzut nierzetelności dziennikarskiej mógłby zostać postawiony autorowi artykułu, jedynie wówczas gdyby dysponował opisanymi wyżej dokumentami wskazanym w oświadczeniu z dnia 28 lipca 2018 roku, a tej okoliczności nie uwzględnił w wydanej publikacji.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania Sąd apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej spółki z ograniczona odpowiedzialnością z siedzibą w Radomsku, zaś rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego zostało wydane na podstawie wyrażonej w art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 §1 k.p.c. zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Powyższe rozstrzygnięcie nie uwzględnia zawartej odpowiedzi na apelację żądania przyznania tychże kosztów w wysokości podwójnej stawki minimalnej, albowiem pełnomocnik pozwanych w jakikolwiek sposób nie uzasadnił powyższego żądania, zaś Sąd Apelacyjny nie uwzględnił wniosku o przyznanie kosztów zastępstwa procesowego w wysokości podwójnej stawki minimalnej uznając, że nie zachodzą przesłanki określone w § 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015 r., poz. 1804 ze zm.). Czynności pełnomocnika pozwanych w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w istocie ograniczyły się jedynie do złożenia odpowiedzi na apelację i udziału w rozprawie w dniu 16 czerwca 2023 roku. Powyższe działania uznać należy za standardowe i nie wykraczające poza typowe zachowania pełnomocników stron w postępowaniu przed Sądem odwoławczym.

